

Hamont

Achel

Degelijke

Opleiding

Gezelschapshonden

HADOOG

Hondenschool

VZW

WELKOM

**Welkom bij de
HADOG
Hondenschool VZW**

Wij zijn blij met de belangstelling die U toont voor de HADOG hondenschool VZW. Hiermee bewijst U ervan overtuigd te zijn dat de verantwoordelijkheid van de echte hondenliefhebber niet ophoudt bij het dagelijks vullen van het eetbakje.

Bij het samenleven van mens en hond komt namelijk meer kijken. Het is juist bij het oplossen van de grote en kleine problemen die het dagelijks samenzijn met onze huishond kunnen meebrengen dat wij U willen helpen. Hierbij vestigen wij Uw aandacht erop dat de HADOG hondenschool VZW zich toelegt op het gedrags- en gehoorzaamheidsprogramma voor alle honden.

Indien het gedrags- en gehoorzaamheidsprogramma beantwoordt aan uw voorstelling van wat U met uw hond wenst te bereiken, vindt U verder in deze brochure enkele nuttige tips. Deze brochure kan ook gebruikt worden als een handleiding voor de geleider en zal uw eerste stappen bij Hadog vergemakkelijken.

Lees ze daarom aandachtig.

Inhoud:

I: Algemeen:.....	4
I: Algemeen:.....	4
1: Praktische gegevens:.....	4
1.1: HADOG hondenschool VZW:.....	4
1.2: Hoofdinstructeur:.....	4
1.3: Instructeurs:.....	4
1.4: Lestijden zondag:.....	5
1.5: Lestijden woensdag:.....	5
1.6: Starten bij de HADOG Hondenschool VZW:.....	5
1.7: Cafeteria:.....	5
2: Inschrijven / verlengen lidmaatschap HADOG hondenschool VZW:.....	6
3: Huishoudelijk Reglement:.....	7
4: Overgangspoeven:.....	9
4.1: Beginner – Cat A:.....	9
4.2: Cat.A – Cat.B:.....	10
4.3: Cat.B – Cat.C:.....	11
1: Grondbeginselen van de africhting:.....	13
1.1: Benodigheden.....	13
1.2: De meest gebruikte bevelen.....	13
1.3: Bevelen.....	14
1.4: Het belang van het belonen.....	14
2: Handleiding voor de geleider.....	14
2.1: Inleiding.....	14
2.2: De kennis van de eigen hond:.....	15
3. Methodiek en mogelijkheden:.....	16
3.1: Beloning:.....	16
3.2: Corrigeren:.....	16
3.3: Het geven van commando's:.....	17
3.4: Lichaamstaal.....	18
4. De hulpmiddelen bij de africhting:.....	20
5. Het appél.....	20
6. Spelend of plichtmatig leren:.....	21

I: Algemeen:

1: Praktische gegevens:

1.1: HADOG hondenschool VZW:

Voorzitter: *Erik Mertens*
Secretaris: *Saskia Fransen*
Penningmeester: *Antoine Vandeweijer*

Contactgegevens:

Adres: Bevrijdingsstraat 55a, 3930 Hamont-Achel (B)
Tel.: 0494/167445 (vanuit NL: 0032-494/167445)
Mail : hadog@telenet.be
Internet: <http://www.hadog.be/>

1.2: Hoofdinstructeur: **Gerard Cornelissen.**

1.3: Instructeurs:

Puppyklas:

Ria Cox, Henri Umans, Hein Meurkens, Mireille Craeghs, Eefje van den Eijnden .

Beginners:

Luc Van Lishout, Willy voets, Saskia Fransen, Frank Bernaerts.

Categorie A:

Tom Roost, Bert de Brouwer, Erik Mertens.

Categorie B:

Arno Schildermans, Erik Mertens.

Categorie C:

Jean Kauffmann, Arno Schildermans, Willy Voets.

Agility:

Antoine Vandeweyer

1.4: Lestijden zondag:

- Puppy's: van 09u30 tot 10u20 (groep 1, 2 en 3)
- Beginners: van 09u30 tot 10u20
- Categorie A: van 10u40 tot 11u30
- Categorie B: van 10u40 tot 11u30
- Categorie C: van 08u30 tot 09u15

1.5: Lestijden woensdag:

- Puppy's: van 19u30 tot 20u00
- Beginners: van 19u30 tot 20u00
- Categorie A: van 20u15 tot 20u45
- Categorie B: van 20u15 tot 20u45
- Categorie C: van 20u15 tot 20u45

1.6: Starten bij de HADOG Hondenschool VZW:

- Nieuwe puppy's starten elke eerste zondag van de maand, om 09u30.
- Honden ouder dan 6 maanden kunnen na overleg met de instructeurs op elk gewenst moment instappen.

1.7: Cafeteria:

- Rita Kauffmann, Rita Palmans, Jeanne Aarts.
- Geopend op zondag van 09.00 Hr tot 11.00 Hr.
- Koffie en frisdrank verkrijgbaar aan 1€ per consumptie.

2: Inschrijven / verlengen lidmaatschap HADOG hondenschool VZW:

Het lidmaatschap van de HADOG Hondenschool VZW is voor iedereen toegankelijk, met inachtneming van onderstaande huishoudelijke regels:

1. Elk toetredend lid / geleider moet minstens 12 Jaar oud zijn.
2. Het lidmaatschap wordt aangegaan voor een periode van één jaar, ingaande vanaf de dag van inschrijving, met mogelijkheid tot verlenging na het verstrijken van de lidmaatschapsperiode.
3. Het jaarlijkse lidgeld bedraagt 50€ per toetreden lid.
4. Per deelnemende hond wordt bij inschrijving een eenmalige administratieskost van 25€ aangerekend. Één lid mag dus met meerdere honden deelnemen, mits deze honden aangemeld zijn in de administratie.
5. **Het lidmaatschap vervalt automatisch één maand na het aflopen van de lidmaatschapsperiode**, indien men na het verlopen van deze periode opnieuw wenst in te schrijven worden zowel de lidmaatschapskosten alsook de inschrijvingskosten opnieuw aangerekend. Verlopen lidmaatschappen worden ‘ad valvas’ via de informatieborden gemeld.
6. Aanvraag voor lidmaatschap gebeurt door middel van een aanvraagformulier, verkrijgbaar op het secretariaat of downloadbaar via de website.
7. Alle tot de HADOG Hondenschool VZW toetreden leden worden geacht kennis te hebben genomen van de statuten en het huishoudelijk reglement (par. 3 van dit document) van de vereniging.
Door het aangaan van hun lidmaatschap gaan de leden hiermee akkoord en stemmen ze er mee in deze na te leven.
(statuten: http://www.ejustice.just.fgov.be/tsv_pdf/2011/07/20/11112165.pdf of ter inzage op het secretariaat)
8. Er is geen beperking qua rassen die toegelaten worden. Extreem agressieve of angstige honden, alsook honden met ernstige gedragsproblemen kunnen worden geweigerd.
9. Deelnemende honden dienen minimaal 3 maanden oud te zijn.
10. Deelnemende honden moet alle inentingën gehad hebben, dit wordt jaarlijks bij de verlenging van het lidmaatschap geverifieerd. (Inentingsboekje meebrengen!)
11. Als bewijs van het lidmaatschap wordt een lidmaatschapskaart verstrekt, deze lidmaatschapskaart dient U tijdens het volgen van de lessen steeds bij te hebben. (Wordt op regelmatige tijdstippen gecontroleerd.)
12. De leden dienen op vraag van het bestuur aan te kunnen tonen dat hun hond begrepen is in hun aansprakelijkheidsverzekering (familiale verzekerings-polis [B] of WA-verzekering [NL]).

3: Huishoudelijk Reglement:

1. De hond moet op- en rond de terreinen steeds onder appél gehouden worden: voor/na de les en tijdens de les indien niet uitdrukkelijk door de instructeurs aangegeven: hond aan de leiband!
2. De geleider moet overtuigd zijn van zijn autoriteit jegens de hond.
Het bestuur behoudt zich het recht voor om personen te weigeren die deze autoriteit niet- of onvoldoende hebben.
3. De oefenterrein en parking moeten steeds zindelijk gehouden worden.
In het hondentoilet en in de puppyweides is er materiaal voorzien om de uitwerpselen op te ruimen. (schop / emmer)
Geleiders die les volgen op het grote terrein (beginnersgroep, categorie A, B en C) worden geacht een plastic of papieren zakje ter beschikking te hebben om de uitwerpselen op te ruimen.
4. In de gebouwen van de vereniging en tijdens de lessen mag niet gerookt worden.
5. Tijdens de lessen op de terreinen wordt niet gegeten.
6. 'Telaatkomers' moeten wachten tot de instructeur de toelating geeft om aan de les deel te nemen.
7. De honden worden niet gebrutaliseerd: slaan en stampen wordt niet getolereerd!
De instructeur die deze feiten opmerkt zal de betreffende persoon onmiddellijk van het terrein verwijderen!
8. Het is verboden honden (onbewaakt) vast te leggen op het terrein.
9. De hondenkennels op het terrein zijn voorbehouden aan de instructeurs.
10. De geleider houdt zelf een oogje in het zeil als hij/zij de hond toevertrouwt aan kinderen.
11. Bij extreme weersomstandigheden (storm, vrieskou, sneeuw) wordt geen les gegeven.
12. De Raad van Bestuur kan aangesloten leden die de statuten en het huishoudelijk reglement van de vereniging niet naleven of door hun woorden of daden schade berokkenen aan de vereniging uitsluiten van de activiteiten van de vereniging.
13. Registratie en identificatie van de honden.
  - Van elke hond die ingeschreven wordt bij Hadog wordt gewenst dat hij geregistreerd en geïdentificeerd is volgens de Belgische wetgeving.
  - Nederlanders die zich wensen in te schrijven moeten voldoen aan de Nederlandse wetgeving.
14. Inenting
  - Elke hond die op het terrein verschijnt dient ingeënt te zijn tegen onderstaande ziektes:
    - Hondeziekte (ziekte van carré)
    - Kattenziekte (Parvo-virus)
    - Rattenziekte (leptospirose)
    - Kennelhoest
    - Een vaccinatie tegen hondsdolheid (Rabiës) is aangeraden.

15. Overgangsproeven:

- Puppy's vanaf zeven maanden gaan zonder het afleggen van een overgangsproef over naar de beginners groep.
- Overgangsproeven voor categorieën A, B en C worden viermaandelijks afgenomen.
- Voor deelname aan de overgangsproeven voor eenderwelke categorie, dient de hond minimaal 6 weken de lessen van die categorie gevolgd te hebben. (Bijvoorbeeld: om deel te kunnen nemen aan de overgangsproeven 'Beginner → Categorie A' dient de hond minimaal 6 weken bij de Beginners les gevolgd te hebben)
- Voor de overgang van beginner naar Cat. A moet de hond minstens 9 maanden oud zijn, voor de overgang van Cat A naar Cat B en van Cat B naar Cat C geldt geen bijkomende leeftijdsbeperking.
- Teefjes die loops zijn op de dag van de overgangsproeven mogen niet deelnemen, maar krijgen een nieuwe kans 3 weken na de voorziene datum.

16. Verzekering.

- De Hadog hondenschool VZW heeft een verzekeringsovereenkomst "Burgerlijke aansprakelijkheid Derden" afgesloten ten voordele van haar leden.
- Deze verzekering dekt de aansprakelijkheid van de vereniging voor mogelijk schade die wordt veroorzaakt door feiten die rechtstreeks verband houden met de activiteiten van de hondenschool.
- De leden kunnen enkel van het voordeel genieten wanneer het schadegeval waarbij ze betrokken zijn zich voordoet:
  - Wanneer er gewerkt wordt met de honden tijdens de lessen op het clubterrein.
  - Onder toezicht van een Hadog instructeur.

Schadegevallen dienen onmiddellijk gemeld te worden op het secretariaat!

4: Overgangsproeven:

4.1: Beginner – Cat A:

zondag 26 februari 2012

EXAMENFORMULIER BEGINNER NAAR CATEGORIE A

Naam + voornaam geleider: Jansen Jan

Tijd: 09.00

Ras : Labrador

LidNr: 1

Roepnaam : Kyra

	oefening	punten		opmerkingen
1	Voorstellen in STA houding: gebit tonen Betasten door instructeur	10		
2	Apporteren: ° Voorwerp ophalen en terugbrengen.	10		
3	Volgen aan de leiband : ° volgparcours in 8-vorm, ° minimaal 50 meter	20		
4	Zit (5 Sec)	10		
5	Af (5 sec.)	10		
6	Sta (5 sec.)	10		
7	Voedsel weigeren ° Voedsel wordt aangeboden	10		
8	Terugroepen: ° Indien nodig aan de lange lijn.	10		
9	Algemene houding	10		

TOTAAL :

0

Beoordeling :

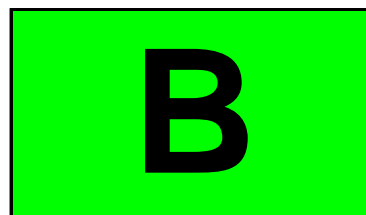
Niet Geslaagd

- 1: Per oefening moet minstens de helft van de punten behaald worden.
- 2: Er mag maximaal op twee oefeningen herkanst worden.
- 3: Het totaal der punten moet minstens 70 bedragen.

4.2: Cat.A – Cat.B:

zondag 26 februari 2012

EXAMENFORMULIER CATEGORIE A NAAR CATEGORIE B

Naam + voornaam geleider: Jansen Jan

LidNr: 1

Ras : Labrador

Roepnaam : Kyra

	oefening	punten		opmerkingen
1	Voorstellen in STA houding, gebit tonen en betasten :	5		
2	Volgen aan de leiband : ° tussen mensen en honden ° ritme veranderingen (hoek links, rechts en keren)	10		
3a	Houdingen in stilstand : (5 Punten per houding)	° ZIT	5	
		° AF	5	
		° STA	5	
3b	Houdingen in voor : (5 Punten per houding)	° ZIT	5	
		° AF	5	
		° STA	5	
4	Vrij volgen in slalom en ritme veranderingen. (leiband wegsteken)	10		
5	Het bevel "BLIJF" in "AF-houding" op 10m. afstand. 1 minuut laten liggen.	10		
6	Voedsel weigeren in "AF-houding". Het voedsel wordt toegeworpen.	10		
7	Terug roepen in "ZIT VOOR" gevolgd door het commando "VOET".	10		
8	Apporteren : voorwerp vastnemen en vervolgens naar de geleider lopen.	10		
9	Algemene houding van geleider en hond: De groep mag niet gestoord worden	5		

TOTAAL :

0

Beoordeling :

Niet Geslaagd

Bij alle oefeningen zonder leiband: leiband wegsteken.

1: Per oefening moet minstens de helft van de punten behaald worden.

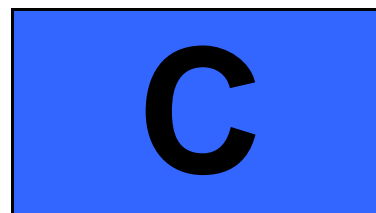
2: Er mag maximaal op twee oefeningen herkanst worden.

3: Het totaal der punten moet minstens 70 bedragen.

4.3: Cat.B – Cat.C:

zondag 26 februari 2012

EXAMENFORMULIER CATEGORIE B NAAR CATEGORIE C

Naam + voornaam geleider: Jansen Jan

LidNr: 1

Ras : Labrador

Roepnaam : Kyra

	oefening	punten		opmerkingen
1	Voorstellen in STA houding, gebit tonen en betasten.	10		
2	Volgen aan de leiband : ° tussen mensen en honden ° ritme veranderingen (hoek links, rechts en keren)	10		
3	Vrij volgen in slalom en ritme veranderingen. (leiband wegsteken)	10		
4	Voedsel weigeren: "AF-houding", voedsel wordt toegeworpen. (begeleider: 1 stap achteruit.)	10		
5	Terugroepen en onderbreking :	15		
6a	Houdingen naast de geleider: ° ZIT ° AF ° STA	10		
6b	Houdingen voor de geleider : ° ZIT ° AF ° STA	10		
7	Het bevel "BLIJF" in "AF-houding" op 10m. afstand. 2 minuten laten liggen.	10		
8	Apporteren: voorwerp vastnemen, naar de geleider brengen zonder te laten vallen.	10		
9	Algemene houding van geleider en hond: De groep mag niet gestoord worden.	5		

TOTAAL : **0**

Beoordeling :	Niet Geslaagd
---------------	----------------------

Bij alle oefeningen zonder leiband: slipketting en leiband wegsteken.
1: Per oefening moet minstens de helft van de punten behaald worden.
2: Er mag maximaal op twee oefeningen herkanst worden.
3: Het totaal der punten moet minstens 70 bedragen.

II: Waarom een hondenschool?

Na het aanschaffen van een hond en vooraleer wij ons aan de opvang en de opvoeding van een hond gaan wagen, moeten wij enkele basisgegevens duidelijk voor ogen houden.

Een hond is van nature een sociaal dier, hetgeen wil zeggen dat hij zich het best voelt in een groep. In deze groep wil hij duidelijk zijn plaats kennen. Hij wil graag het gezag erkennen, in zoverre deze zich ook duidelijk als een leider gedraagt. Hieruit volgt dat wij in ons optreden tegenover de hond steeds correct en rechtvaardig zullen blijven. Het is dan ook één van de grote doelstellingen van HADOG het vertrouwen tussen hond en geleider op alle mogelijke manieren op te bouwen en te verstevigen.

Onze instructeurs zijn stuk voor stuk mensen die kunnen putten uit een rijke persoonlijke ervaring met honden. Zij stellen zich vrijwillig (en zonder enige vergoeding) ter uwer beschikking. Zij zijn bereid U met raad en daad bij te staan om U te leren hoe U van uw hond op de beste manier een aangepaste huisgenoot kunt maken. Maak van hun ervaring gebruik, luister naar de eerlijke raad die zij U willen geven en wij zijn ervan overtuigd dat we samen met U, voor de meeste problemen die zich kunnen voordoen een oplossing zullen vinden.

De opleiding is niet wedstrijd gericht, doch we willen komen tot een sociaal aanvaardbaar gedrag van de hond:

“Geleiders leren omgaan met honden.”

1: Grondbeginselen van de africhting:

1.1: Benodigdheden

Vanaf de Puppy-klas:

- Halsband met gesp.
- Apporteervoorwerp.

Vanaf Beginners:

- Halsband. (bij voorkeur met slipketting)
- Lijn. (lieftst Ieder, ongeveer 2m.)
- Apporteervoorwerp.

In de handel zijn verschillende halsbanden verkrijgbaar.

Het gebruik van een prikband is verboden.

Gebruik bij voorkeur een slipketting. In de puppy klas is nochtans het gebruik van een lederen halsband aangewezen.

1.2: De meest gebruikte bevelen

Bevel:	Betekenis:
VRIJ	Vrij laten.
VOET	Zit naast de geleider.
VOLG	Meegaan met of zonder lijn.
KEER	1/2 draai.
LINKS	Kwart draai naar links.
RECHTS	Kwart draai naar rechts.
ZIT	Zitten.
AF	Liggen.
STA	Staan.
BRAAF, JA, GOED ZO	Beloning, uiting van tevredenheid.
MAG NIET!	Verbod voor een verkeerde handeling
NEEN!	Verbod. (ernstiger dan MAG NIET!)
FOEI!	Verbod betreffende het eten, Weigeren van lokaas.
PLAATS	Terugwijzen naar de plaats van waar hij opgestaan is, of naar zijn gekende plaats terug sturen.
VOORUIT	Vooruit sturen in de aangegeven richting
ZIT VOOR	Terugroepen in zit voor de geleider.
BLIJF	Blijvende houding
HOOG	Springen - hoog
OVER	Springen - over
APPORT	Ophalen en brengen in zit voor van een bepaald voorwerp
VAST	Vasthouden van een voorwerp
LOS	Loslaten van een voorwerp
LUID	Blaffen op commando
STIL	Ophouden met blaffen
RUSTIG	Kalmeren van de hond

1.3: Bevelen

Het is wetenschappelijk bewezen dat een hond een groot aantal woorden kan onthouden. Dit wil echter niet zeggen dat hij er ook direct de betekenis van begrijpt.

Om een hond iets te kunnen leren of een bepaalde verrichting te laten uitvoeren is het van groot belang dat wij vanaf het begin een aantal duidelijke, steeds terugkerende korte bevelen gebruiken.

Het zal U opvallen dat onze instructeurs steeds een verwittigings- en een uitvoeringsbevel geven voor de gehele groep.

De pauze tussen het verwittiging- en het uitvoeringsbevel moet de geleiders toelaten de naam van de hond te noemen voor zij het bevel laten uitvoeren. Het staat de geleider vrij zijn eigen bevelen te gebruiken in de omgang met zijn/haar hond.

1.4: Het belang van het belonen

Wij vestigen er uw aandacht op dat elke uitvoering van een bevel moet gevolgd worden door een beloning. (eventueel na een correctie). De hond leert immers door associatie; d.w.z. hij bezit de aangeboren dwang om handelingen die slecht aflopen of berispt worden achterwege te laten, en handelingen die goed aflopen of geprezen worden te herhalen. Indien we op deze eigenschap correct inspelen zal het een koud kunstje zijn om van ons huisdier, binnen een redelijke termijn, een trouwe huisgenoot te maken.

2: Handleiding voor de geleider

2.1: Inleiding

Er wordt nogal eens gezegd, dat er meer ongeschikte hondengeleiders zijn dan ongeschikte honden. Hoe dat ook moge zijn, het is beter dat deze 'ongeschikte' geleiders hun vrije tijd op een andere wijze besteden.

Men beseft niet hoeveel onrecht en hoeveel leed de hond kan aangedaan worden.

Bij elke geleider moet daarom voorop staan dat de hond als vriend beschouwd dient te worden. Het is altijd een keer de eerste hond en daarom is dan ook zo belangrijk de instructies van de instructeurs goed te volgen.

Men moet zich dan zeker niet beschouwen als een ongeschikte maar eerder als een onervaren geleider. Het aanleren van de opleidingsmethodiek is niet het enige belangrijke. Er zijn andere evenzeer belangrijke zaken die meespelen in de opleiding van een hond. Het zal de geleider duidelijk worden naarmate de opleiding vordert dat er bijna geen twee gelijke honden bestaan. Wat voor de één geldt is niet altijd goed voor de ander en omgekeerd.

Bovendien veranderen africhting en opleidingsmethoden voortdurend en wordt er gestreefd naar verbetering daarvan.

De instructeur zal dus nooit uitgeleerd geraken. In deze paragraaf willen we dus stap voor stap de "andere belangrijke zaken" eens in ogenschouw nemen; namelijk:

- De kennis van de eigen hond.
- De methodiek en mogelijkheden:
  - Beloning.
  - Correctie.
  - Het geven van commando's.
  - Lichaamstaal.
  - Gewoontevorming door consequent handelen.
- De hulpmiddelen bij de opleiding.
- Het appél.

- Spelend op plichtmatig leren.

2.2: De kennis van de eigen hond:

Voor met de opleiding van de hond begonnen wordt moet de tijd genomen worden om het karakter van de hond te bestuderen. Dat is zeker geen verloren tijd en het voorkomt veel onaangenaamheden en fouten van de zijde van de geleider en daarna ook de zijde van de hond. Het is niet altijd gemakkelijk de hond door en door te leren kennen, maar wel een absolute eis. Meestal is de geleider te ongeduldig, hij wil direct aan de slag en vergeet dat de verhouding baas-hond eerst volkomen in orde moet zijn, wil er sprake zijn van enige opleiding. Hoeveel tijd deze periode in beslag zal nemen is in het algemeen niet aan te geven. Enige weken zal dit toch gauw duren, zeker wanneer het een wat oudere hond betreft.

In dit verband doet zich de vraag voor hoe oud een hond moet zijn *voor* met de africhting kan beginnen (niet te verwarren met de opleiding). Ook hier kan geen exact antwoord gegeven worden. Het zal verschillen van hond tot hond. De africhting beoogt een jonge hond bepaalde oefeningen te leren en op commando uit te voeren. De hond moet de gelegenheid krijgen zich te ontwikkelen zonder dat een te grote fysieke en psychische belasting ontstaat.

Eén jaar is in het algemeen wel een gunstige leeftijd om te starten. Natuurlijk mag de tijd daarvoor niet verwaarloosd worden. Dat is de periode van de opvoeding welke aan de africhting vooraf behoort te gaan en waarin de grondslag van het appèl kan worden gelegd.

In deze periode vindt ook de gedragsontwikkeling plaats. Dan zullen de pups in contact met mensen worden gebracht, opdat zij leren de mens te vertrouwen en hem als leider te zien en aanvaarden. Veel kan spelenderwijs, waarbij de druk die op de hond wordt uitgeoefend niet al te groot is, worden bijgebracht. In feite is de gehele africhting eigenlijk niets anders dan een voortgezette opvoeding of opleiding.

We mogen dus stellen dat bij onze hondenschool de opleiding begint vanaf ongeveer drie maanden tot een jaar. In die tijd doorlopen de geleider en hun pup de puppyklas tot de pup een zestal maanden oud wordt.

Tot de honden dan ongeveer een jaar zijn doorlopen ze de beginnersklas en als ze ongeveer een jaar oud zijn zullen de meeste honden kunnen deelnemen aan het examen om over te gaan naar klas A. Tussen het beginnen in de puppyklas en het meedoen met het examen klas A wordt het opvoeden en opleiden progressief opgevoerd tot africhten. Is de combinatie in dit examen gelukt dan wordt er dus verder gesproken over africhten.

3. Methodiek en mogelijkheden:

Bij de opleiding wordt gebruik gemaakt van de effecten, die bereikt kunnen worden door:

- Beloning.
- Correctie.
- Gewoontevorming.

Bij het belonen krijgt de hond een prettig gevoel. Bij het corrigeren krijgt de hond een naar gevoel. Op deze gevoelens is de opleiding gebaseerd.

In bepaalde gevallen blijkt echter, dat het lustgevoel gepaard gaat met een onlustgevoel. Bij de oefening *'blijven liggen'* bijvoorbeeld staat de hond in strijd met de bedoeling op en wil naar zijn baas. Het bij de baas komen levert een lustgevoel op. Toch weet hij door ondervinding dat dit zal worden gecorrigeerd. Er ontstaat dan tevens een onlustgevoel. Ondanks het vooruitzicht van correctie gaat de hond toch naar zijn baas. Het lustgevoel bij zijn baas te kunnen zijn, overheerst kennelijk. De geleider zal in dit geval vindingrijk moeten zijn en een andere methode toepassen om de hond deze oefening te leren.

3.1: Beloning:

De hond kan op verschillende manieren beloond worden.

Bijvoorbeeld door:

- het uitspreken van het woord *'braaf'*;
- liefkozing met de handen;
- ravotten of spelen;
- een snoepje.

De hond is erg gevoelig voor de toon waarop een woord wordt uitgesproken. Het woord als zodanig zegt hem niet veel, de klank is bepalend. De hond zal een woord veelal koppelen aan een opdracht. Een belonend woord, langgerekt en zacht uitgesproken geeft de hond een prettig gevoel.

In de praktijk blijken veel beginnende geleiders er nauwelijks in te slagen hun woorden een zodanige intonatie mee te geven dat het gewenste effect bereikt wordt. De instructeurs zullen dit zeker al tot vervelens toe gezegd hebben maar de stemintonatie is één van de pijlers waar de opleiding en de latere africhting op gebouwd zijn.

3.2: Corrigeren:

De hond kan op verschillende manieren gecorrigeerd worden of iets verboden worden door:

- woorden: bv. door de woorden *'Mag niet!'*, *'Nee!'* of bij voedsel: *'Foei'*
- de hond af te leiden door een woord (ksst);
- het zwijgend terugbrengen naar zijn plaats;
- oefeningen waardoor de hond beter gaat opletten, bijvoorbeeld door de hond op commando vlug achter elkaar afwisselend te laten zitten en liggen;
- door de hond op zijn zij te leggen tot volledige rust en overgave gecreeerd is.
- een duidelijke aanraking met een vinger om de aandacht af te leiden

Vindt correctie met woorden plaats, dan moeten deze woorden kort en krachtig worden uitgesproken. Dit in tegenstelling tot het belonend woord, dat langgerekt en zacht uitgesproken wordt. In het gebruik van het woord *'foei'*, *'mag niet!'* en ernstiger: *'neen!'* bijvoorbeeld zijn nog diverse variaties mogelijk zoals:

- 'foei', 'mag niet!', 'neen!' met hierin een woord van verbazing;
- vermanend;
- toornig en kort maar krachtig.

De geleider zal er moeten op letten dat de hond de verschillende klanken leert begrijpen. Er mag slechts gestraft worden als de hond weet, dat hij iets niet mag doen.

De hond bepaalde oefeningen trachten aan te leren alleen door middel van correctie is onzinnig. De hond wil best werken, maar hij begrijpt niet wat er van hem verlangd wordt. In dit geval werkt straffen averechts. De hond wordt nerveus en hij zal het vertrouwen in zijn baas verliezen.

Er komen echter dikwijls gevallen voor waarin het voor de hond niet duidelijk is dat iets niet is geoorloofd. De geleider mag dan niet straffen, doch moet verbieden. Hiervoor wordt het woord 'neen' gebruikt.

Gezien de 'ruk aan de riem en/of ketting' een zware straf is voor de hond, is het onmogelijk om op deze manier de hond iets bij te brengen. Iedere ruk is een straf en kan nooit aanzien worden als een middel om hem iets aan te leren. Dit in tegenstelling tot bij paarden waar dit een commando inhoudt. Een hond leren volgen enkel door gebruik te maken van 'de ruk aan de riem' is nefast en zal zich later wreken tijdens ALLE oefeningen waarbij de hond niet aangeliend is en waarbij er dus geen 'ruk' kan gegeven worden.

Bij oefeningen welke reeds gekend zijn door de hond, dus eerst een commando geven en bij het niet navolgen ervan een ruk aan de riem geven.

3.3: Het geven van commando's:

Er moet steeds nauwkeurig aandacht worden geschonken aan hetgeen tegen de hond gezegd wordt:

Een hond begrijpt niet de zin van wat gezegd wordt, hij verstaat enkel een klank of combinatie van klanken en de klankkleur.

De hond kent bv. de betekenis van "ga weg" en "kom". Wordt nu de uitdrukking "kom, ga weg" gebruikt dan worden twee tegenstrijdige bevelen in één bevel gegeven.

Verwacht wordt dat de hond begrijpt wat er bedoeld wordt, maar hij wordt nu echter in verwarring gebracht.

Twee vrijwel gelijkkluidende commando's voor verschillende begrippen zijn eveneens uit den boze. Bekend zijn "zit" en "lig". De hond hoort de twee korte i-klanken en raakt in de war.

Eenmaal een commando gekozen dient dit consequent te worden volgehouden. "lig", "liggen", "ga liggen" en "af" door elkaar gebruiken is verkeerd.

Zo zijn er nog tal van voorbeelden te noemen om nog maar te zwijgen van de ganse zinnen waarmee de hond om de oren wordt geslagen en waarvan hij niets begrijpt zoals bv:

*"fijn volgen en kort bij het baasje" of
"het vrouwtje zegt dat je mooi moet gaan zitten".*

Deze voorbeelden zijn legio en vermoedelijk zeer herkenbaar: Niet doen dus!

Tracht de woorden zo kort mogelijk te houden en ze duidelijk uit te spreken. Bv. "af" in plaats van "ga liggen".

Een commando moet steeds op besliste toon worden gegeven en alleen indien dit absoluut noodzakelijk is moet het herhaald worden.

Het herhaald geven van commando's om de hond te laten doen wat van hem verlangd wordt, zal door gewoontevorming als normaal worden beschouwd.

Wanneer de hond bij het eerste commando niet overgaat tot uitvoering, moet hij direct worden gecorrigeerd.

In de beginfase gebeurt dit door hem te helpen:

- Wanneer hij bijvoorbeeld niet direct gaat zitten wordt de hond geholpen bij het gaan zitten.
- Begrijpt hij echter het commando wel maar voert hij het niet uit, dan moet worden gecorrigeerd.

Twee onlustgevoelens worden opgewekt: het niet graag gaan zitten en de correctie. Het laatste onlustgevoel zal het eerste moeten overheersen.

Het geven van een commando 'op besliste toon' wil niet zeggen dat we de hond ruw moeten toespreken, of afstoten. Dit heeft op geen enkele hond een goede invloed, integendeel: dit maakt hem onzeker.

Het op de juiste wijze geven van commando's is één van de moeilijkste zaken in de opleiding en africhting van de hond. Veel geleiders hebben hun stem onvoldoende in bedwang. De hond die over een buitengewoon goed gehoor beschikt, herkent in de stem de gemoedstoestand van zijn baas.

Het appèl hangt af van de wijze waarop het commando gegeven wordt. Het moet voldoen aan drie hoofdeisen, namelijk:

1. het moet bestaan uit een korte klank of een combinatie van korte klanken;
2. het moet op energieke, besliste toon worden gegeven;
3. een vriendelijke toon moet erin doorklinken.

Het zal voor de beginnende africhter moeilijk zijn de punten 2 en 3 op bevredigende wijze te combineren. Toch is dit beslist noodzakelijk.

De geleider dient zichzelf voortdurend onder controle houden en moet dadelijk kunnen overschakelen van punt 2 naar 3 en omgekeerd.

Wanneer dit in bepaalde gevallen niet mogelijk is -omdat de zelfbeheersing tekort schiet- dient direct met oefenen te worden gestopt. Door emotioneel gedrag van de geleider wordt juist het tegenovergestelde bereikt van wat men van de hond verlangt.

3.4: Lichaamstaal

Dit is de gebarentaal die af te lezen valt van het ganse lichaam van de geleider en onmiskenbaar samengaat met het verbale commando.

We onderscheiden hierin de bewuste van de onbewuste lichaamstaal:

- Onder **bewuste lichaamstaal** verstaan we de commando's die met een lichaamsdeel aan de hond gegeven worden.
Bv. met de vinger naar de grond wijzend. in het begin aangevuld met het mondelinge bevel "af".
- Onder **onbewuste lichaamstaal** verstaan we onze consequente gedragingen.
Bv. altijd met dezelfde voet vertrekken bij het volgen. De hond associeert het 'vertrekken en volgen' met het feit dat de geleider steeds met zijn linker (of rechter) been vertrekt. Indien de geleider met zijn rechter (of linker) been vertrekt zal hij na enige tijd zelfs geen commando

"blijf" meer nodig hebben om te blijven liggen. Hij zal dit nu uit eigen beweging doen.

Onbewuste lichaamstaal houdt eigenlijk alles in wat ons precies verschillend maakt van de andere mensen. Zo zal de hond ook aanvoelen dat de geleider gestresseerd is (bv. tijdens de overgangsproeven) of juist ontspannen (bv. tijdens een wandeling).

Gebruik bij voorkeur de bewuste lichaamstaal samen met mondelinge commando's, of later in combinatie.

Gewoontevorming door consequent handelen:

Erg belangrijk bij de opleiding is het voortdurend consequent handelen.

De gewoontevorming bij de hond speelt een belangrijke rol en is een noodzakelijk gebeuren bij het werken met hem.

De hond weet door ondervinding dat op zijn doen en laten een reactie van zijn baas volgt. Deze reactie brengt of een prachtig of een naar gevoel teweeg. In vergelijkbare situaties dient dat steeds hetzelfde te zijn.

Sta nooit nu toe, wat het volgend moment geweigerd of gecorrigeerd zal worden. Dat vereist van de geleider een voortdurend consequent handelen. De geleider dient daarom nimmer af te wijken van de gekozen methode en de daarbij horende reacties. Dit in tegenstelling tot de mens die zijn handelingen kan overdenken en waarbij er afwijkingen toegelaten worden. De hond mist dit vermogen en kan derhalve niet beredeneren welke gevolgen zullen optreden.

Het corrigeren en het belonen moet eveneens op consequente wijze worden doorgevoerd. De hond leert namelijk door ondervinding dat bij 'goed werk' beloning en bij 'slecht werk' correctie volgt. Wanneer de hond voor iets wordt beloond of gecorrigeerd bestaat de mogelijkheid dat de hond de beloning of de correctie in verband brengt met een andere handeling dan waarvoor een en ander bedoeld was. Met de beloning of correctie wordt dan niet bereikt wat men dacht te bereiken. Het tegenovergestelde is dan eerder het geval.

Een voorbeeld ter illustratie:

Wanneer we 's morgens de huiskamer inkomen terwijl de jonge hond ons begroetend en speels opwacht en we intussen vaststellen dat er twee paar schoenen zijn stukgebeten en hem hiervoor gaan corrigeren zouden we kunnen veronderstellen dat de hond geen schoenen meer gaat stukbijten. Niets is minder waar, de hond zal schoenen blijven stukbijten en het enige wat bereikt werd is het feit dat hij U 's morgens niet meer speels en begroetend opwacht.

Tijdens de fout zelf of zeer kort na de fout kunnen we de hond corrigeren door hogervernoemde middelen aan te wenden. Indien de hond een gegeven commando goed uitvoert, moet hij terstond worden beloond. Is het tegenovergestelde echter het geval dan dient hij onmiddellijk gestraft te worden. De hond weet anders niet meer waarvoor hij beloond of bestraft wordt.

Het achteraf straffen of belonen heeft geen zin en is zeer onverstandig!

Correctie dient zeker nooit plaats te vinden wanneer getracht wordt de hond iets te leren. Correctie moet pas plaats vinden als de hond weigert iets te doen of iets doet terwijl dit niet mag en vaststaat dat de hond de opdracht begrijpt.

Samenvattend kan gesteld worden:

Wees consequent in belonen en corrigeren. Verbied niet nu, wat eerder of later goed zal bevonden worden. Op deze wijze blijft de geleider strikt rechtvaardig en dat zal zeker in de verdere africhting zijn vruchten afwerpen.

4. De hulpmiddelen bij de africhting:

De voornaamste attributen welke de geleider steeds op zak moet hebben zijn:

- een deugdelijke *slipketting* en *halsband*
- een *lederen riem*
- een *apporteervoorwerp*
- een '*snoepje*'

De *slipketting* dient sterk genoeg te zijn maar niet te lang. Ze kan bestaan uit lange of korte schakels en is dienstiger als 'correctiemiddel' dan de halsband.

De passende *halsband* moet eveneens sterk genoeg zijn om de hond in toom te houden. Gezien deze niet verkleint bij een ruk aan de riem is hij minder geschikt om de hond te corrigeren.

Om oefeningen aan te leren is deze halsband uitermate geschikt. Bijvoorbeeld: bij het apporteren kan de slipketting dichttrekken indien de hond naar het voorwerp toeloopt. De hond krijgt een naar gevoel en zal niet gauw meer naar het voorwerp lopen. Hiervoor gebruiken we daarom de halsband die niet dichtslipt indien er een onverwachte handeling zou gebeuren. Bij de slipketting kan de musketon van de riem dan wel aan het andere oog bevestigd worden zodat het dichtslippen wordt voorkomen.

De prikband mag niet verward worden met bovengenoemde hulpmiddelen. Dit is een tuig dat **niet is toegelaten** en als verwerpelijk kan worden beschouwd. Het brengt niets bij tot de africhting, het zegt eerder iets over de baas die zijn 'vriend?' niet kan laten gehoorzamen zoals hij het wenst en hem hiervoor onnodig kwelt.

De *lederen riem* geniet nog altijd de voorkeur boven andere, zogezegd handige of best mooie dingen. Kettingen zijn niet aangeraden daar deze de handen van de geleider kwetsen.

Kunststof riemen kunnen nogal eens 'branden' indien de hond plots trekt.

Bij de riemen prefereren wij dan nog een jachtriem boven een enkele riem. Het voordeel van deze riem is dat hij dubbel zo lang gemaakt kan worden door een musketon los te haken.

Een *apporteervoorwerp* is in de eerste plaats een voorwerp dat dient teruggebracht te worden door de hond. Het spreekt voor zich dat dit voorwerp in de loop der opleiding kan variëren van een balletje tot een apporteblok. In het begin zal het balletje, of enig ander voorwerp waar de hond gek op is, gebruikt worden om de apport aan te leren of de hond te belonen. Naarmate de hond de apport beter onder de knie krijgt kan worden overgeschakeld naar andere vormen en materialen.

Snoepjes kunnen worden omschreven als een kleine lekkernij die als beloning de hond wordt toegestopt. De meer ervaren geleiders zijn hiervan geen voorstander en zullen eerder het apporteervoorwerp gebruiken als beloning.

5. Het appél

Onder appél wordt verstaan:

“het onvoorwaardelijk opvolgen van gegeven commando's.”

Dit onvoorwaardelijk gehoorzamen kan slechts bereikt worden als de geleider zeer consequent opleidt.

Wil men een hond die uiteindelijk de oefeningen en gedragingen feilloos uitvoert (en welke geleider wil dat niet?) dan zullen de vele oefeningen, vaak sterk van elkaar verschillend, regelmatig herhaald dienen te worden en dat op verschillende plaatsen en onder verschillende omstandigheden.

Onder alle omstandigheden dient echter onvoorwaardelijke gehoorzaamheid van de hond geëist te worden. Wordt genoeg genomen met een slordige of aarzelende afwerking van een oefening, dan zal de geleider bij iedere volgende oefening vaststellen dat de door hem getolereerde afwijking een ongunstige invloed heeft op het appél.

Er zal net zolang aan de uitvoering van een oefening geschaafd worden totdat alles perfect verloopt naar wens.

Voor die geleider die met zijn hond aan kampioenschappen deelneemt wordt 'perfect' bedoeld dat er 100 punten op 100 gehaald worden. 'Perfect' wordt door de modale honden liefhebber genuanceerd en gerelativeerd zonder dat dit evenwel afbreuk zou doen aan de consequente houding t. o. v. de hond. Dat hiervoor eindeloos geduld en veel begrip voor de reacties van de hond dienen opgebracht te worden, zal de meeste geleiders duidelijk zijn of nog worden.

Als de hond onder alle omstandigheden op het eerste commando doet wat van hem gevraagd wordt, dan is er sprake van een hond die onder appél staat. Dit appél kan de hond op twee manieren worden bijgebracht en wel door het plichtmatig oefenen of het oefenen met een 'spel'-element.

6. Splend of plichtmatig leren:

Bij de opleiding van de hond kan gekozen worden uit:

- a) het splend leren
- b) het plichtmatig leren

Volgens vele boekwerken over de opleiding van de hond kan alleen op succes gerekend worden wanneer men plichtmatig oefent. Gezien de praktijk is dit zeer de vraag. Niet iedere hond kan op dezelfde wijze worden opgeleid. Vanuit de mogelijkheden die ter beschikking staan en aan de hand van het karakter van de hond, zal bepaald moeten worden welke methode toegepast wordt.

Het plichtmatig oefenen zal in regel alleen bij een ervaren geleider succes hebben.

De geleider zal hierbij ten allen tijde zijn kalmte dienen te bewaren, anders ontstaat er bij de hond een onlustgevoel en wel dermate groot, dat het moeilijk wordt de hond nog te bewegen iets voor zijn baas te doen.

Plichtmatig oefenen houdt in dat men de hond iets leert op basis van het moeten doen met aanvaardbare dwang.

Hier blijkt dikwijls dat de psychische druk, veroorzaakt door het moeten presteren, vaak te groot is.

Als voorbeeld kan gelden het aanleren van springoefeningen.

De -meestal jonge- hond moet iets totaal nieuws doen voor zijn baas. Meestal wordt hij dan voor het obstakel gezet en met behulp van een lange lijn erover gehaald.

Het kan ook anders. Wanneer de geleider tijdens het uitlaten of tijdens de wandeling over grachten, kuilen, plassen en diens meer laat springen zal hij dit meestal met plezier doen. Bij de spring-oefeningen zal hij dan aan het element van het springen gecombineerd met het bevel al gedeeltelijk gewend zijn. Eenmaal de hond goed weet wanneer er van hem verwacht wordt te springen kan dit ook duidelijk uitkomen in het bevel.

Toch dienen we soms een onderscheid te maken tussen oefeningen die wel en die niet splenderwijs of plichtmatig kunnen aangeleerd worden.

Het 'blijven' in alle omstandigheden moet plichtmatig geoefend worden terwijl het apporteren het best en met de meeste kans op succes al splend geoefend wordt. Gesteld kan worden dat we de hond steeds als splend laten oefenen waar we iets 'vragen' AAN de hond, terwijl we plichtmatig te werk zullen gaan als we iets 'vragen' VAN de hond. Deze twee begrippen zijn niet altijd even duidelijk en kunnen elkaar

overlappen.

Bij het volgen zullen we opmerken dat de hond die plichtmatig dient te volgen en waar we vragen VAN de hond dat hij volgt enigszins gedrukt en met weinig overgave volgt.

De hond daarentegen waar AAN gevraagd werd te volgen en waarbij men aldus spelenderwijs tot het volgen kwam zal dit tonen door zijn gezwindheid en (soms te) zijn levendigheid. De blijheid dat hij deze oefening mag doen zal van hem afstralen.

Wanneer sommige oefeningen toch mislukken door gebruik te maken van het spelend leren zal men noodgedwongen over moeten gaan tot plichtmatig aanleren. Zoals eerder gezegd behoort dit eigenlijk tot het domein van de consequente en ervaren geleider welke gebruik zal maken, om resultaat te bekomen, van allerlei africhtinghulpmiddelen.

KORT SAMENGEVAT:

**"JE KUNT VOOR GELD EEN HEEL MOOIE HOND KOPEN, MAAR NIET
HET KWISPELEN VAN ZIJN STAART"**